

El llenguatge

Com vulgarment es diu

El concepte de la vulgaritat sempre ha estat molt relatiu, especialment aplicat a la llengua, al parlar. Com se sap, en els primers temps de les llengües romàniques, a qualsevol d'elles era aplicada el qualificatiu de vulgar per oposició a la llengua sàvia que era el llatí, i l'expressió llengua vulgar encara és avui usada pels filòlegs amb el mateix valor. Així mateix, en el llenguatge de les ciències naturals, especialment en botànica i en zoologia, amb l'expressió nom vulgar —d'una planta o d'un animal— es designa tota denominació popular d'aquests éssers vius, per oposició als noms científics, expressats en llatí, que consten d'un terme genèric i d'un d'específic, i que són d'ús universal: en aquest sentit, per tant, són igualment vulgars uns noms tan bonics i escaients com gorjablanc, voliaina o pregadéu o bé com vidalba, xuclamel o flor de l'amor i uns altres certament no tan poètics com cagamànecs (nom d'un ocell) o com pixallits o pet de llop (noms de planta).

La llengua vulgar, doncs, no ha estat mai incompatible amb l'expressió més noble i elevada. Recordem que J V Foix es refereix als nostres grans prosistes com «els qui en vulgar parlaren sobirà», és a dir, els qui valent-se de les essències més genuïnes de la llengua del poble aconseguiren els cims de la perfecció literària. Amb tot, ¿què cal entendre, avui, quan es diu expressió vulgar, llenguatge vulgar o, tal com s'esdevé molt sovint, com vulgarment es diu? No es fa, certament, sense una certa imprecisió o inseguretats, però hi és evident un sentit pejoratiu inexistent en els casos abans indicats. Ara: si convenim a donar al mot vulgar el sentit de «groller, mancat de distinció», no podem, aleshores, quan recorrem a frases fetes com, per exemple, Tenir les orelles a cal ferrer o Ficar-se de peus a la galleda menystenir-les acompanyant-les amb la menció com vulgarment es diu.

Si considerem que certes frases són tan vulgars, és a dir, obscenes o grolleres, potser és millor evitar-les, i així ens estalviem de justificar-les. Però hi ha coses que no tenen cap justificació. Sentim un comentarista radiofònic que diu: «I, tal com vulgarment es diu, es va endur el gat a l'aigua». Això és pitjor que vulgaritat: això és servilisme i claudicació, això és supeditació als recursos paremiològics d'una altra llengua.

Albert Jané